

● MİLLÎ MÜCADELE'NİN HAZIRLIK DÖNEMİ

● İzmir'in İşgali (15 Mayıs 1919)

- Gizli Antlaşmalarla İtalya'ya verilen İzmir, Paris Barış Konferansı'nda Yunanlılara verilmiştir. Megola İdea'yı gerçekleştirmek için önemli bir fırsat gören Yunanlar 15 Mayıs 1919'da İzmir'i işgal etmiştir.

Not

Megola İdea; Bizans İmparatorluğu ve Pontus Rum Devleti'ni yeniden canlandırma idealidir.

- İzmir'in işgali sırasında Hukuk-u Beşer (İnsan Hakları) gazetesi muhabiri **Gazeteci Hasan Tahsin** (Osman Nevres) Yunanlara **ilk kurşunu** atmıştır.
- Yunanların İzmir'in işgaline karşı yurt genelinde büyük tepkiler olmuştur.
- İzmir'in işgali sırasında Batı Anadolu'da yaşanan olayları incelemek için İtilaf Devletleri Amiral Bristol başkanlığında bir heyet göndermiş ve bu heyet **Amiral Bristol Raporu** adı verilen bir rapor hazırlamıştır.
- Bu rapora göre İzmir ve çevresinde nüfus çoğunluğunun Türklere ait olduğu ve Yunan işgalinin haksızlığı dile getirilmiştir.

Not

Amiral Bristol Raporu, Millî Mücadele'nin haklılığını gösteren uluslararası ilk rapordur.

● Kuvay-ı Millîye Hareketi

- Kuvay-ı Millîye, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra, vatani işgal eden düşmanla mücadele eden ve azınlık faaliyetlerine karşı çarpışan silahlı grupları ve onlara maddi, manevi ya da fikirsel yardımda bulunan herkesi kapsamaktadır.
- **Kuvay-ı Millîye hareketinin doğmasında;**
 - Mondros Ateşkes Antlaşması sonrasında Osmanlı ordusunun terhis edilmiş olması,
 - Anadolu'nun yer yer işgal edilmeye başlamış olması
 - İstanbul Hükûmetinin teslimiyetçi politika izlemesi etkili olmuştur.
- Kuvay-ı Millîye birliklerinin liderlerine Çerkez Ethem, Yörük Ali Efe, Şahin Bey, İpsiz Recep, Demirci Mehmet Efe, Kara Fatma örnek gösterilebilir.
- Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması sonrasında başlayan işgallere karşı Anadolu'da ilk direniş, **19 Aralık 1918'de Hatay-Dörtöl'de Fransızlara** karşı gerçekleşmiştir.

- Kuvay-ı Millîye hareketi, ikinci olarak Batı Cephesi'nde Yunanlara karşı İzmir'in işgali üzerine başlamıştır.
- **Kuvay-ı Millîye birliklerinin özellikleri şunlardır:**
 - Askerî disiplin ve bilgiden yoksundur.
 - Düzensiz birliklerden oluşmaktadır.
 - Bölgesel direniş amaçlanmıştır.
 - Düşman ilerleyişini yavaşlatmıştır.
 - Millî bilincin uyanmasında etkili olmuştur.
 - Halk tarafından desteklenmişlerdir.
 - Tek bir merkezden yönetilmeyen, dağınık halk hareketidir.
 - Düzenli ordunun kurulmasına zaman kazandırmışlardır.
- BMM'nin açılmasından sonra, 1920'de düzenli orduya geçilmesi kararı ile Kuvay-ı Millîye birlikleri yerini subayların emir ve komutası altındaki düzenli birliklere bırakmıştır.

Cemiyetler

- Mondros Ateşkes Antlaşması sonrası Anadolu ve Trakya'da ki işgalleri hızlandıran İtilaf Devletleri bölgede yaşayan azınlıkları da bağımsız olmaları amacıyla askırmışlardır.
- İstanbul Hükûmeti'nin işgallere karşı tepkisiz kaldığı bu süreçte vatanını korumak amacıyla örgütlenen halk **Müdafaa-i Hukuk** adı altında cemiyetler kurup **Kuvay-ı Millîye** adıyla askeri birlikler oluşturmuştur.
- Kuruluş amaçları yönünden ele alındığında, yararlı ve zararlı cemiyetler adı verilen bu kuruluşlar üç başlık altında incelenmektedir:

1. Millî varlığa düşman cemiyetler

2. Azınlıkların kurduğu cemiyetler

3. Millî cemiyetler

Millî Varlığa Düşman Cemiyetler

Kürt Teâlî-i Cemiyeti

Teâlî-i İslam Cemiyeti

İngiliz Muhipleri Cemiyeti

Wilson Prensipleri Cemiyeti

Hürriyet ve İtilaf Fırkası

Sulh ve Selâmeti Osmaniye Fırkası

ZEDUVA ÜCRETSİZ PDF

TYT - AYT

TARİH
VIDEO DERS KİTABI

MİLLÎ MÜCADELE

ÜNİTE
20**Millî Varlığa Düşman Cemiyetlerin Özellikleri**

- Anadolu'daki Millî Mücadele hareketine karşıdır.
- Saltanat ve halifeliğin devamlılığını savunmuşlardır.
- Tam bağımsızlığa inanmayarak manda ve himayeyi savunmuşlardır.
- İtilaf Devletleri tarafından desteklenmişlerdir.

İngiliz Muhipleri Cemiyeti:

- Devleti İngiliz mandası altına almayı amaçlamıştır. Tek kurtuluş yolunun İngiliz hükûmetinin isteklerine boyun eğmek olacağını halka yaymaya çalışmıştır.

Wilson Prensipleri Cemiyeti:

- Amerikan mandasını savunanlar tarafından kurulmuştur.

Kürt Teâlî-i Cemiyeti:

- Başta İngiltere olmak üzere İtilaf Devletlerinin desteğini alarak Doğu Anadolu'da bağımsız bir Kürt devleti kurmak için kurulmuştur.

Teâlî-i İslam Cemiyeti:

- İngilizlerin destek ve yardımlarını alan cemiyet saltanat ve hilafeti koruyucu bir yol izlemiştir. Halkın dinî duygularını kullanarak millî hareketi önlemeyi amaçlamıştır.

Hürriyet ve İtilaf Fırkası:

- 1911 yılında İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne karşı kurulan fırka, Mondros Ateşkesi'nden sonra Anadolu'daki Millî Mücadele hareketine karşı muhalefet yapmıştır.

Sulh ve Selâmeti Osmaniye Fırkası:

- İstanbul merkez olmak üzere ulema adı verilen din adamları tarafından kurulan siyasi parti, ülkenin padişah ve halifeye bağlı kalarak kurtulabileceğini savunmuştur.

Azınlıkların Kurduğu Cemiyetler**Rumların Kurduğu Cemiyetler**

- Etniki Eterya Cemiyeti
- Mavri Mira Cemiyeti
- Pontus Rum Cemiyeti

Ermenilerin Kurduğu Cemiyetler

- Hınçak Cemiyeti
- Taşnak Sütyun Cemiyeti

Yahudilerin Kurduğu Cemiyetler

- Alyans İsrailit Cemiyeti
- Macabi (Makabi) Cemiyeti

Azınlık Cemiyetlerinin Özellikleri:

- İtilaf Devletleri tarafından destek görmüşlerdir.
- Anadolu'da isyan ve kargaşa çıkarak Mondros Ateşkesi'nin uygulanmasına imkân hazırlamışlardır.
- Osmanlı'nın içinde bulunduğu durumdan yararlanmaya çalışmışlardır

Rumların Kurduğu Cemiyetler**Mavri Mira Cemiyeti:**

- Batı Anadolu ve Trakya'yı Yunanistan'a katmayı, Megali İdea (Büyük Ülkü) düşüncesiyle Bizans İmparatorluğu'nu yeniden kurmayı hedeflemiştir.

Pontus Rum Cemiyeti:

- Merzifon Amerikan Koleji bünyesinde kurulan cemiyet, Karadeniz'de Batum'dan Sinop'a kadar bir Rum devleti kurmak için faaliyetlerde bulunmuştur.

Etnik-i Eterya Cemiyeti:

- Osmanlı Devleti'nde Yunanlar tarafından 1814 yılında kurulan cemiyet, sonradan Etniki Eterya ismini almış, Mavri Mira Cemiyeti ile Pontus Rum Cemiyetini destekleyerek Fener Rum Patrikhanesiyle ortak hareket etmiştir.

Ermenilerin Kurduğu Cemiyetler**Hınçak ve Taşnak Sütyun Cemiyetleri:**

- Ermeni Patrikhanesi tarafından desteklenen Hınçak ve Taşnak Sütyun Cemiyetleri, Doğu Anadolu Bölgesi'nde büyük bir Ermeni devleti kurmak istemişlerdir.

Yahudilerin Kurduğu Cemiyetler**Alyans İsrailit ve Macabi (Makabi) Cemiyetleri:**

Bu cemiyetler Osmanlı Devleti'nden tavizler kopararak Filistin bölgesinde bir Yahudi devleti kurmayı amaçlamıştır.

Milli Cemiyetler

Trakya-Paşaeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti

Doğu Anadolu Mudâfaa-i Hukuk Cemiyeti (Vilâyât-Şarkıyye Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti)

Trabzon Muhâfaza-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti

Kilikyalılar Cemiyeti

İzmir Müdâfaa-i Hukuk-u Osmaniye Cemiyeti

İzmir Redd-i İlhak Heyet-i Milliyesi

Milli Kongre Cemiyeti
Kars İslam Şûrası
Anadolu Kadınları Müdâfaa-ı Vatan Cemiyeti
Karakol Cemiyeti

Millî Cemiyetlerin Özellikleri

- Bağımsızlık düşüncesi ile hareket etmişlerdir.
- Kendi bölgelerini işgalcilere ve azınlıklara karşı savunmuşlardır.
- Haklarını savunmak, isteklerini iletmek için Paris Barış Konferansı'na ve İstanbul'daki İtilaf Devletleri temsilcilerine heyetler göndermişlerdir.
- Bölge halkının desteğini ve birliği sağlamak için geniş katılımlı kongreler düzenlemişlerdir.
- Sivas Kongresi'nde **Anadolu ve Rumeli Müdafa-i Hukuk** Cemiyeti adı altında birleştirilmişlerdir.
- Sivas'ta birleştirildikten sonra "**Ya istiklal, ya ölüm**" parolasıyla hareket etmişlerdir.

Trakya Paşaeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti:

- ▶ Trakya'nın (Edirne ve çevresinin) Yunanlılar tarafından işgalini önlemek için kurulmuştur. Vatan düşman işgalinden kurtulamazsa bölgede bağımsız bir Trakya Cumhuriyeti kurulması yolunda mücadele edileceğini ifade etmiştir. Lüleburgaz ve Edirne kongrelerini düzenlemişlerdir.

Doğu Anadolu Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti (Vilâyât-Şarkıyye Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti):

- ▶ Doğu Anadolu Bölgesi'nde bir Ermeni devleti kurulmasını engellemek düşüncesiyle 2 Aralık 1918'de İstanbul'da kurulmuştur. İstanbul'da Fransızca **Le Pays (Vatan)** gazetesini yayımlayan cemiyet, Erzurum'da da **Hadisat** ve **Albayrak** gazetelerini çıkarmıştır. **Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Millîye Cemiyeti** ile birlikte Erzurum Kongresi'ni düzenleyen cemiyet, Millî Mücadele'nin başarıya ulaşmasında büyük rol oynamıştır.

Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Millîye Cemiyeti:

- ▶ Rumların Pontus Rum Devleti kurmak amacıyla silahlanarak, Trabzon ve çevresinde Türklere baskı uygulamaları üzerine Türk halkı tarafından Trabzon ve civarının Rumlara verilerek bölgede bir Pontus Devleti kurulmasını önlemek amacıyla kurulmuştur. Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Millîye Cemiyeti, Erzurum Kongresi'ne katılarak kongrenin düzenlenmesinde önemli bir rol üstlenmiştir.

Kilikyalılar Cemiyeti:

- ▶ Çukurova Bölgesi'nin Fransızlar ve Ermeniler tarafından işgalini önlemeyi amaçlamıştır. **Pozantı Kongresi**'ni toplamıştır.

İzmir Müdâfaa-i Hukuk-u Osmaniye Cemiyeti:

- ▶ İzmir'in işgali öncesinde, olası Yunan işgaline karşı İzmir ve çevresini savunmak amacıyla oluşturulan bu cemiyet İzmir ve çevresinin Türklüğünü kanıtlamayı amaçlamış ve işgale karşı silahlı direniş kararı almıştır.

İzmir Redd-i İlhak Heyet-i Millîyesi:

- ▶ İzmir'in Yunanistan tarafından işgalini önlemek amacıyla kurulan cemiyet bu amaçla mitingler düzenleyerek silahlı mücadeleyi başlatmıştır.

Millî Kongre Cemiyeti:

- ▶ **Dr. Esat (Işık) Paşa** tarafından İstanbul'da kurulan cemiyet, basın-yayın yolu ile mücadele ederek Türklere yönelik gerçek dışı yayınlara belgelerle cevap vermeyi ve millî kuvvetleri bir çatı altında toplamayı amaçlamıştır.

Kars İslam Şûrası:

- ▶ 5 Kasım 1918'de toplanan şûrada, Ermeni işgaline karşı mücadele etme kararı alınıp **Cenubi Garbi Kafkas Hükûmeti**'nin (Güneybatı Kafkas Geçici Hükûmeti) kurulması kararı alınmıştır.

Anadolu Kadınları Müdâfaa-i Vatan Cemiyeti:

- ▶ Sivas Valisi Reşit Paşa'nın eşi **Melek Reşit Hanım** liderliğinde Sivas'ta kurulan cemiyet işgalleri protesto edip ordunun ihtiyacını karşılamak için para ve mal toplama kampanyaları düzenlemiştir.

Karakol Cemiyeti:

- ▶ İttihat ve Terakki Fırkası üyesi olan **Kara Vasıf** tarafından kurulan Karakol Cemiyeti, istihbarat faaliyetleri yürütüp İstanbul'dan Anadolu'ya silah ve cephane kaçırılmasında önemli rol oynamıştır.

● Millî Mücadele Dönemi'nde Türk Kadını

- ▶ Kahraman Türk kadını Millî Mücadele Dönemi'nin her aşamasında yer alarak savaşın kazanılmasında büyük rol oynamıştır.
- ▶ **Halide Edip (Adıvar)** Hanım, mitinglerde yaptığı konuşmalarla halkın Millî Mücadele'ye katılmasında etkili olmuş; Anadolu'ya geçen Mustafa Kemal'in hep yanında yer almıştır.
- ▶ Millî Mücadele'ye katkılarından dolayı onbaşı rütbesini alan Halide Hanım dışında **Şerife Bacı, Gördesli Makbule, Tayyar Rahmiye, Kara Fatma, Kılavuz Hatice** ve **Asker Saime** gibi kadınlar gösterdikleri kahramanlıklarla Millî Mücadele'ye önemli katkılarda bulunmuşlardır.